

DEVLETÇİLİK

“Milletin kurduğu devletin ve hükümet teşkilatının, vatandaşlara karşı yükümlü olduğu vazifeleri ve yetkileri vardır. Bu vazifelerin nitelikleri incelenirse, şöyle bir sıra yapılabilir: Memleket içinde, güvenliği ve adaleti sağlayarak ve devam ettirerek vatandaşların her çeşit hürriyetini güven altında bulundurmaktır. Dış siyaset ve diğer milletlerle olan ilişkileri iyi idare ederek ve her çeşit savunma kuvvetlerini, daima hazır tutarak milletin bağımsızlığını güven altında bulundurmaktır. Bu iki çeşit vazife, devletin en önemli vazifelerindedir. Denilebilir ki devlet kurulmasından amaç, bu iki vazifenin yapılmasını sağlamaktır. Çünkü bu vazifeler, vatandaşların kişi olarak yapamayacakları işlerdir. Hatta, vatandaşların bu vazifelerin bir bölümünü bile yapmaya çalışmaları uygun değildir.” (1929)

Cumhuriyetimiz henüz çok gençtir. Geçmişten kendine miras kalan bütün hayati çok önemli işler, zamanın gerektirdiklerini doyurucu derecede değildir. Siyasi ve fikrî hayatta olduğu gibi ekonomik işlerde de kişilerin teşebbüslerinin neticesini beklemek doğru olmaz. Önemli ve büyük işleri, ancak millî servetin ve devletin bütün teşkilat ve gücüne dayanarak; millî egemenliğin sağlanmasını, uygulanmasını düzenlemekle vazifeli hükümetin, mümkün olduğu kadar üzerine alıp başarması tercih olunmalıdır.” (1929)

“Memlekette her çeşit üretimin artırılması için, özel teşebbüsün devletçe gerekli görüldüğünü önemle vurguladıktan sonra, diyebiliriz ki “Devlet ve özel teşebbüs birbirine karşı değil, birbirinin tamamlayıcısıdır.” (1929)

“Türkiye Cumhuriyeti’ni idare edenlerin, demokrasi esasından ayrılmamakla beraber mutedil (ılımlı) devletçilik prensibine uygun yürümelere, bugün içinde bulunduğumuz durumlara, şartlara ve zorluklara uygun olur” (1929)

“Türkiye’nin tatbik ettiği devletçilik sistemi XIX. asırdan beri sosyalizm teorisyenlerinin ileri sürdükleri fikirlerden alınarak tercüme edilmiş bir sistem değildir. Bu Türkiye’nin ihtiyaçlarından doğmuş, Türkiye’ye özgü bir sistemdir. Devletçiliğin anlamı bizce şudur: Kişilerin özel teşebbüslerini ve şahsi faaliyetlerini esas tutmak; fakat büyük bir milletin ve geniş bir memleketin bütün ihtiyaçlarını ve çok şeylerin yapılmadığını göz önünde tutarak, memleket ekonomisini devletin eline almak. Türkiye Cumhuriyeti Devleti, Türk vatanına asırlardan beri kişisel ve özel teşebbüslerle yapılamamış olan şeyleri bir an önce yapmak istedi ve kısa bir zamanda yapmayı başardı. Bizim takip ettiğimiz bu yol, görüldüğü gibi liberalizmden başka bir yoldur.” (1936)